תלמוד בבלי · ראשונים · רי״ף · סדר מועד

רי"ף ביצה

רבנו יצחק אלפסי [הרי"ף]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

רי"ף ביצה

רבנו יצחק אלפסי [הרי"ף]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ריף-ביצה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף א. 4
דף א: 4
דף ב. 4
דף ב: 5
דף ג. 6
דף ג: 6
דף ד. 7
דף ד: 7
דף ה. 8
דף ה: 8
דף ו. 9
דף ו: 10
דף ז. 10
דף ז: 11
דף ח. 12
דף ח: 13
דף ט. 14
דף ט: 15
דף י. 16
דף י: 17
דף יא. 17
דף יא: 18
דף יב. 19
דף יב: 20
דף יג. 20
דף יג: 21
דף יד. 21
דף יד: 22
דף טו. 23
דף טו: 24
דף טז. 25
דף טז: 26
דף יז. 27
דף יז: 27
דף יח. 28
דף יח: 30
דף יט. 30
דף יט: 31
דף כ. 31
דף כ: 32
דף כא. 34
דף כא: 35
דף כב. 35

דף א.

ביצה שנולדה ביום טוב ב"ש אומרים תאכל ובית הלל אומרים לא תאכל בית שמאי אומרים שאור בכזית וחמץ בככותבת וב"ה אומרים זה וזה בכזית:

גמ' במאי עסקינן אילימא בתרנגולת העומדת לאכילה מאי טעמייהו דב"ה אוכלא דאיפרת הוא ואלא בתרנגולת העומדת לגדל ביצים מאי טעמייהו דב"ש מוקצה הוא ואוקמה רבה (דף ב:) בתרנגולת העומדת לאכילה וביו"ט שחל להיו' אחר השבת עסקינן ומשום הכנה וקא סבר רבה כל ביצה דמתילדא האידנא מאיתמול גמרה לה רבה לטעמיה דאמר רבה (שמות ט"ז:ה') והיה ביום הששי והכינו

דף א:

חול מכין לשבת וחול מכין ליו"ט ואין יו"ט מכין לשבת ואין שבת מכינה ליו"ט א"ל אביי אלא מעתה יו"ט דעלמא תשתרי גזירה יו"ט דעלמא אטו יום טוב לאחר שבת שבת דעלמא תשתרי גדרה משום שבת אחר יו"ט א"ל ומי גזרינן והתניא השוחט תרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותר לאכלן ביו"ט ואם איתא נגזור משום הנך דמתילדן ביומייהו א"ל ביצים גמורות במעי אמן מילתא דלא שכיח הוא ומילתא דלא שכיח לא גזרו ביה רבנן:

(דף ד.) איתמר שבת ויו"ט רב אמר נולדה בזה אסורה בזה ור' יוחנן אמר נולדה בזה מותרת בזה וקא מיפלגי בהכנה דרבה דרב אית ליה הכנה דרבה ור' יוחנן לית ליה הכנה: דרבה וקי"ל כרב דאמר (דף ד:) רבא הלכתא כותיה דרב בהני תלת בין לקולא ובין לחומרא חדא הא דאמרן ואידך דאיתמר ב' ימים טובים של גליות רב אמר נולדה בזה מותרת בזה ורב אסי אמר נולדה בזה אסורה בזה ואידך דאיתמר שני ימים טובים של ר"ה רב ושמואל דאמרי תרוייהו נולדה

דף ב.

בזה אסורה בזה.

וביצה דמיתילדא בשבת או ביו"ט לא מיבעיא למיכלה דאסיר אלא אפי' לטלטלה נמי אסיר דתניא (דף ג:) אחת ביצה שנולדה ביו"ט ואחת ביצה שנולדה בשבת אין מטלטלין אותה לא לכסות בה את הכלי ולא לסמוך בה כרעי המטה אבל כופה עליה כלי בשביל שלא תשבר וספיקה אסורה ואם נתערבה באלף כולן אסורות:

והאי דאמרינן שבת ויו"ט נולדה בזה אסורה בזה לא שנא שבת אחר יו"ט ולא שנא יו"ט אחר שבת דקיימא לן כרבה דאמר חול מכין לשבת וחול מכין ליו"ט ואין יו"ט מכין לשבת ואין שבת מכינה ליום טוב.

(דף ד.) ותניא נמי הכי נולדה בשבת תאכל ביום טוב נולדה ביום טוב תאכל בשבת רבי יהודה אומר משום ר' אליעזר עדיין הוא מחלוקת שב"ש אומרים תאכל וב"ה אומרים לא תאכל וקיימא לן כר' יהודה ואמרינן נמי אושפזיכניה דרב אדא בר אהבה הוו ליה הנך ביצים מיו"ט לשבת אתא לקמיה א"ל מהו לאטווינהו האידנא ולמכלינהו למחר א"ל מה דעתיך רב ורבי יוחנן הלכה כר' יוחנן עד כאן לא קא שרי ר' יוחנן אלא לגמעה למחר אבל לטלטלינהו ביומיה לא דתניא אחת ביצה שנולדה בשבת ואחת ביצה שנולדה ביו"ט אין מטלטלין אותה לא לכסות בה את הכלי ולא לסמוך בה כרעי המטה:

אושפזיכניה דרב פפא הוו ליה הנך ביצים משבת ליו"ט אתא לקמיה דרב פפא א"ל מהו למכלינהו למחר א"ל זיל האידנא ותא למחר דרב לא מוקים אמורא עליה מיו"ט לחברו משום שכרות כי אתא למחר א"ל (דף ד:) איכו השתא אשתלאי ואמרי לך רב ורבי יוחנן הלכה כר' יוחנן הכי אמר רבא הלכתא כוותיה דרב בהני תלת בין לקולא בין לחומרא:

ועצים שנשרו מן הדקל בשבת אסור להסיקן ביו"ט משום הכנה דרבה ואם נשרו מן הדקל ביו"ט אסור להסיקן ביו"ט בפני עצמן משום דהוו להו נולד ואסרי להו רבנן שמא יעלה ויתלוש אבל אם נשרו מן הדקל לתוך התנור עביד להו כרב מתנה דאמר רב מתנה עצים שנשרו מן הדקל לתנור ביו"ט מרבה עליהן עצים מוכנים ומסיקן ואע"ג דקא מהפך [באיסורא][1] כיון

דף ב:

דרובא היתרא נינהו הנך בטלי ברובא ובהיתירא קא מהפך ואע"ג דקי"ל אין מבטלין איסור לכתחלה ה"מ איסורא דאורייתא אבל איסורא דרבנן מבטלינן ליה לכתחלה ואע"ג דקיימא לן כרב אשי דאמר כל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטל ואפילו בדרבנן והני עצים שנשרו מן הדקל ביום טוב דבר שיש לו מתירין הן דהיום אסורין ולמחר מותרין ה"מ היכא דאיתיה לאיסורא בעיניה אבל הכא מיקלא קלי איסורייהו :

(דף ה.) אמר רבה מתקנת רבן יוחנן בן זכאי ואילך ביצה מותרת ביום טוב שני של ר"ה דתנן משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו מקבלין עדות החדש כל היום

[1] ס"י

א"ל אביי והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו ביצה אסורה ופריק לא קשיא הא לן והא להו ואסיקנא (דף ה:) רבא אמר אף מתקנת רבן יוחנן בן זכאי

דף ג.

ואילך ביצה אסורה מי לא מודה רבן יוחנן בן זכאי שאם באו עדים מן המנחה ולמעלה שנוהגין אותו היום קדש ולמחר קדש אלמא קדושה אחת היא וביצה אסורה בתרוייהו ושמעינן מיהא דבני ארץ ישראל צריכי למעבד שני ימים טובים של ר"ה:
(דף ו.) אמר רבא מת בי"ט ראשון יתעסקו בו עממים בי"ט שני יתעסקו ישראל ואפילו בשני יו"ט של ר"ה מה שאין כן בביצה אמר רב זוטרא לא אמרן אלא דאישתהי אבל לא אישתהי משהינן ליה ורב אשי אמר אע"ג דלא אישתהי לא משהינן ליה מ"ט יו"ט שני לגבי מת כחול שויוה רבנן ואפי' למיגד ליה גלימא ואפי' למיגז ליה אסא רבינא הוה יתיב קמיה דרב אשי בשני ימים טובים

דף ג:

של ר"ה חזייה דהוה עציב א"ל אמאי עציבת א"ל דלא אותיבי עירובי תבשילין א"ל וליתב מר האידנא מי לא אמר רבא מניח אדם עירובי תבשילין מיו"ט לחברו ומתנה א"ל אימור דאמר רבא בשני ימים טובים של גליות בשני יו"ט של ר"ה מי אמר א"ל והא אמרי נהרדעי אף בביצה א"ל רב מרדכי בפירוש אמר לי מר לא ס"ל להא דנהרדעי:
איתמר אפרוח שנולד ביו"ט רב אמר אסור ושמואל ואיתימא ר' יוחנן אמר מותר רב אמר אסור מוקצה הוא ושמואל ואיתימא רבי יוחנן אמר מותר הואיל ומתיר עצמו בשחיטה:
ועגל שנולד ביו"ט מותר הואיל ומוכן אגב אמו והוא דקים ליה שכלו לו חדשיו אבל אי לא קים ליה שכלו לו חדשיו אסור עד ליל שמיני וכבר ביררנו ענין זה בשבת בפרק ר"א אומר אם לא הביא כלי :
(דף ו:) תניא השוחט תרנגולת ומצא בה בצים גמורות מותרות לאכלן ביו"ט והשוחט תרנגולת ומצא בה בצים גמורות מותרות לאכלן בחלב והוא שאינן מעורות בגידין אבל מעורות בגידין אסור לאכלן בחלב (דף ז.) אמר רב מארי בריה דרב כהנא בדק בקינה של תרנגולין מערב יו"ט ולא מצא בה בצים ולמחר השכים ומצא בה ביצה מותרת בידוע דמאיתמול איתילדה דקי"ל כל שתשמישו ביום מוליד ביום ולא בלילה ומאי ניהו תרנגולת ואע"ג דבדק מערב יו"ט אימור לא בדק יפה יפה ואע"ג דבדק יפה יפה אימור יצתה רובה וחזרה ומותרת הואיל ואינה יולדת בלילה וכדר' יוחנן דא"ר יוחנן ביצה

שיצאה רובה מערב יו"ט וחזרה מותרת לאכלה ביו"ט ודוקא דאיכא זכר בהדה אבל ליכא זכר בהדה לא דכיון דספנא מארעא איפשר דילדה בליליא:

מתני' (דף ב.) השוחט חיה

דף ד.

ועוף ביו"ט בש"א יחפור בדקר ויכסה ובה"א לא ישחוט אא"כ היה לו עפר מוכן מבעו"י ומודים שאם שחט שיחפור בדקר ויכסה שאפר כירה מוכן הוא:

גמ' (דף ז:) א"ר זריקא א"ר יהודה והוא שיש לו דקר נעוץ מבעו"י והא קא עביד כתישה אמר רב חייא בר אשי אמ' רב (דף ח.) בעפר תיחוח:

שאפר כירה מוכן הוא: אמר רב יהודה אמ' רב לא שנו אלא שהוסק מערב יו"ט אבל ביו"ט אסור ואם ראוי לצלות בו ביצה מותר תניא נמי הכי כשאמרו אפר כירה מוכן לא אמרו אלא שהוסק מעיו"ט אבל הוסק ביו"ט אסור ואם ראוי לצלות בו ביצה מותר.

הכניס עפר לגנתו ולחורבתו מותר לכסות בו: א"ר יהודה מכניס אדם מלא קופתו עפר ועושה בו כל צרכו:

דרש מר זוטרא משמיה דמר זוטרא רבה והוא שייחד לו קרן זוית וכוי אסור למישחטיה ביו"ט דתנן כוי אין שוחטין אותו ביו"ט ואם שחטו אין מכסין את דמו ואפילו איכא עפר מוכן ואפי' באפר כירה מאי טעמא (דף ח:) אמר רמי בריה דרב ייבא גזרה משום התרת חלבו דמאן דחזי ליה דמיכסי לדמיה ביום טוב אתי למימר

דף ד:

דמין חיה הוא דאי ספק הוא לא הוו מטרחי רבנן לכסות לדמיה ביו"ט מספיקא ואתי למישרייה תרבא דיליה הלכך אין מכסין את דמו ביו"ט כלל אבל לערב במוצאי י"ט מכסין את דמו כיון דלא מכסי ליה בי"ט אע"פ דמכסי ליה בחול לא אתי למימר הכי תני רבי חייא לא כוי בלבד אמרו אלא אפי' שחט בהמה חיה ועוף ונתערבו דמם זה בזה אסור לכסותו ביו"ט א"ר יוסי בר אבין לא שנו אלא שאין יכול לכסותו בדקירה אחת אבל יכול לכסותו בדקירה אחת מותר

אמר רבה שחט צפור מעיו"ט אין מכסין אותו ביו"ט (דף ט.) גלגל עיסה מעיו"ט מפריש ממנה חלתה ביו"ט אבוה דשמואל אמר אפילו גלגל עיסה מעיו"ט אין מפריש ממנה חלה ביו"ט והילכתא כאבוה דשמואל דגרסינן בפרק משילין (דף לז.) ולא מגביהין תרומות

ומעשרות ביו"ט ואפילו ליתנם לכהן בו ביום והני מילי דטבילי מאיתמול אבל פירי דטבילי האידנא כגון עיסה לאפרושי ממנה חלה מפרשינן ויהבינן לכהן:

מתני' ב"ש אומרים אין מוליכין את הסולם משובך לשובך אבל מטהו

דף ה.

מחלון לחלון וב"ה מתירין בש"א לא יטול אלא א"כ נענע בו מבעוד יום ובה"א עומד ואומר זה וזה אני נוטל:

גמ' (דף ט:) תניא א"ר יהודה בד"א בסולם של שובך אבל בסולם של עלייה דברי הכל אסור:

מתני' (דף י:) זימן שחורים ומצא לבנים לבנים ומצא שחורים שנים ומצא שלשה אסורין שלשה ומצא שנים מותרין בתוך הקן ומצא לפני הקן אסורים ואם אין שם אלא הן הרי אלו מותרין:

גמ' זימן שחורים ומצא לבנים פשיטא אמר רבא הכא במאי עסקינן כגון שזימן שחורים ולבנים והשכים ומצא שחורים במקום לבנים ולבנים במקום שחורים מהו דתימא הני אינהו נינהו ואיתהפוכי איתהפך קמ"ל הנך אזול לעלמא והני אחרינא נינהו תניא במה דברים אמורים ביוני שובך וביוני עליי' ובצפרים שקננו בטפיחים או בבירה אבל אווזין ותרנגולין ויוני הרדיסיאות אינן צריכין זימון מפני שהן ברשות אדם:

מתני' (דף יא.) בית שמאי אומרים אין נוטלין את העלי לקצב עליו בשר וב"ה מתירין בש"א אין נותנין את העור לפני הדורסן ולא יגביהנו אלא א"כ יש עמו בשר ובית הלל מתירין:

דף ה:

גמ' תנא ושוין שאם קיצב עליו בשר שאסור לטלטלו והני מילי מחמה לצל אבל לצורך גופו ולצורך מקומו מותר כדאוקימנא לה בפרק כל הכלים :

בית שמאי אומרים אין נותנין את העור וכו':

תנא ושוין שמולחין עליו בשר לצלי אמר אביי ל"ש אלא לצלי דלא בעי מליחה טפי אבל לקדרה דבעי מליחה טפי לא משום דמעבד ליה למשכא במילחא:

ירושלמי ומערים ומלח הכא ומלח הכא עד דמלח כוליה כלומר ממלח ע"ג העור מעט כאן ומעט כאן עד דמלח כוליה ת"ר אין מולחין את החלבים ואין מהפכים בהן משום רבי יהושע האמרו שוטחן ברוח על גבי יתדות אמר רב מתנה הלכה כר' יהושע ואיכא

דאמרי אמר רב מתנה אין הלכה כרבי יהושע וסוגיין דעלמא כלישנא בתרא (דף יא:) א"ר יהודה אמר שמואל מולח אדם כמה חתיכות בבת אחת ואע"פ שאינו צריך אלא לחתיכה אחת רב אדא בר אהבה ([2]אמר) מערים ומלח גרמא גרמא:

מתני' בש"א אין מסלקין את התריסין ביו"ט וב"ה מתירין אף להחזיר בש"א אין מוציאין לא את הקטן ולא את הלולב ולא את ס"ת לר"ה וב"ה מתירין:

גמ' מאי תריסין אמר עולא תריסי חנויות ודוקא תריסי חנויות דבעי לאפוקי תבלין דאי לא שרית ליה להחזיר לא פתח ואתי לאימנועי משמחת יום טוב אבל דבתי לא דכיון דברשותיה נינהו פתח ולא מימנע וכשיש להן ציר מן הצד כולי עלמא לא פליגי דאסור ואפי' דחנויות ושאין להן ציר כל עיקר כולי עלמא לא פליגי דשרי ואפי' דבתי כי פליגי בשיש להן ציר באמצע בית שמאי סברי גזרינן משום שיש להן ציר מן הצד וב"ה סברי לא גזרינן אמר עולא ג' דברים התירו סופן משום תחלתן ואלו הן עור לפני הדורסן וחזרת רטיה במקדש ותריסי חנויות:

(דף יב.) ב"ש אומרים אין מוציאין לא את הקטן וכו':

ב"ש סברי לא אמרי' מתוך שהותרה הוצאה לצורך הותרה נמי שלא לצורך וב"ה סברי מתוך שהותרה הוצאה לצורך הותרה נמי שלא לצורך פירוש לצורך לצורך אכילה ושלא לצורך כגון קטן ולולב וס"ת והוא הדין לכלים אבל אבנים וכיוצא בהן אפי' ב"ה

דף ו.

אסרי וכן הלכה וקי"ל דיו"ט צריך עירובי תחומין וא"צ עירובי חצרות ושתופי מבואות אבל יוה"כ צריך אפי' עירובי חצרות ושתופי מבואות כשבת דתניא (עירובין ל:) אמרו להם בית הלל לב"ש אי אתם מודים שמערבין לגדול ביום הכפורים אע"פ שחייב בתענית ואסור לו לאכול כך מערבין לנזיר ביין ולישראל בתרומה שמעינן מינה דבין ב"ש ובין ב"ה כולהו סבירא להו דמערבין לגדול ביוה"כ עירובי תחומין וחצרות כשבת וכן הלכה:

מתני' (דף יב:) בש"א אין מוליכין חלה ומתנות לכהן ביו"ט בין שהורמו מאמש בין מהיום וב"ה מתירין:

גמ' תניא א"ר יוסי לא נחלקו ב"ש וב"ה על המתנות שמוליכין על מה נחלקו על התרומה שב"ש אומרי' אין מוליכין ובה"א מוליכין אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי רב טובי בר מתנה הוה ליה גרבא דחמרא דתרומה אתא לקמיה דרב יוסף אמר ליה מהו לאמטויי לכהן האידנא אמר ליה הכי אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי

[2]בגמ' וברא"ש ליתא

אושפזיכניא דרבה בר רב חנן הוה ליה איסורייתא דחרדלא אתא לקמיה דרבה בר רב חנן אמר ליה מהו לפרוכי מינייהו האידנא ביו"ט לא הוה בידיה אתא לקמיה דרבא א"ל מוללין מלילות ומפרכין קטניות ביום טוב איתיביה אביי המולל מלילות מערב שבת למחר מנפח יד על יד ואוכל אבל לא בקנון ולא בתמחוי ולא בנפה ולא בכברה והמולל מלילות מעיו"ט למחר מנפח יד על יד ואוכל ואפי' בקנון ובתמחוי אבל לא בטבלא ולא בנפה ולא בכברה מעיו"ט אין ביום טוב לא ופריק אפילו ביו"ט שרי ואיידי דתנא רישא

דף ו:

מע"ש תנא סיפא מעיו"ט וכן הלכה:

מתני' (דף יד.) ב"ש אומרים תבלין נדוכין במדוך של עץ והמלח בפך ובעץ הפרור וב"ה אומרים תבלין נידוכין כדרכן במדוך של אבן והמלח במדוך של עץ:

גמ' אר"י אמר שמואל כל הנידוכין נידוכין כדרכן ואפי' מלח אמר ליה רב לרב אחא ברדלא כי דייכת אצלי ודוך והא דרב אוקמוה רבוותא במילחא אבל תבלין לא בעי הצלאה ומסתייע הדין סברא מיהא דאמר רב ששת שמע קל בוכנא אמר האי לאו מגו ביתאי הוא ואקשינן ודלמא אצלויי אצלי ודייקי ופריק שמעיה דהוה ציל קליה ודילמא תבלין הוו תבלין נבוחי מנבח קליהו מדקא מקשינן ודילמ' אצלויי אצלו ודייקו ופריק שמעיה דהוה ציל קליה והדר אקשינן ודילמא תבלין הוו שמעינן דתבלין לא בעו הצלאה וממילא שמעינן דהא דאמר רב לרב אחא ברדלא אצלי ודוך לענין מלח קאמר ליה אבל תבלין לא בעו הצלאה והכי איפסיקא הילכתא בהלכות פסוקות ובהלכות גדולות תנו רבנן אין עושין טיסני ואין כותשין במכתשת ותריצנא הכי קאמר מה טעם אין עושין טיסני לפי שאין כותשין במכתשת

דף ז.

והא מתניתא אוקימנא לבני ארץ ישראל אבל לדידן כותשין במכתשת קטנה דתניא אין כותשין במכתשת גדולה אבל כותשין במכתשת קטנה ואוקימנא לבני בבל:

רב פפי איקלע לבי מר שמואל אייתו ליה דייסא ולא אכיל ודילמא במכתשת קטנה עבדוה חזייה דהוה דייק טפי ודילמא מאתמול עבדוה חזייה דהוה קליף ציהריה טפי ואי בעית אימא שאני בי מר שמואל דאיכא פריצותא דעבדי:

מתני' הבורר קטניות ביום טוב בש"א בורר אוכל ואוכל ובה"א בורר כדרכו בקנון ובתמחוי אבל לא בטבלא ולא בנפה ולא בכברה רבן גמליאל אומר אף מדיח ושולה:

גמ' תניא רשב"ג אומר בד"א בזמן שהאוכל מרובה על הפסולת אבל פסולת מרובה על האוכל דברי הכל נוטל את האוכל ומניח את הפסולת פסולת מרובה על האוכל פשיטא מי איכא מאן דשרי לא צריכא דנפיש בטירחא וזוטר בשיעורא:

מתני' ב"ש אומרים אין משלחין ביו"ט אלא מנות ובה"א משלחין בהמה חיה ועוף חיין ושחוטין:

משלחין יינות שמנים וסלתות וקטניות אבל לא תבואה ר"ש מתיר בתבואה:

גמ' תני רב יחיאל ובלבד שלא יעשה כשורה. תנא אין שורה פחותה מג' בני אדם:

ר"ש מתיר בתבואה: של חטים לעשות מהם עסיות שעורים ליתן לפני בהמתו עדשין לעשות מהן רסיסים:

מתני' משלחין כלים בין תפורין ובין שאינן תפורין אע"פ שיש בהן כלאים והן לצורך המועד אבל לא סנדל מסומר ולא מנעל שאינו תפור רבי יהודה אומר אף לא מנעל לבן מפני שהוא צריך אומן זה הכלל כל שנאותין בו ביו"ט משלחין אותו:

גמ' בשלמא תפורין חזו למלבוש שאינן תפורים נמי חזו לכסויי אלא כלאים למאי חזו וכ"ת חזו למזגא עלייהו והתניא (ויקרא י"ט:י"ט) לא יעלה עליך אבל אתה מציע תחתיך אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן גזירה שמא תכרך נימא אחת על בשרו וכי תימא דמפסיק מידי ביני ביני והאמר רבי שמעון בן פזי אמר רבי יוסי בן שאול משום קהלא קדישא שבירושלים אפי' עשר מצעות זו על גבי זו וכלאים ביניהן אסור לישן עליהן

דף ז:

ואלא בוילון והאמר עולא מפני מה אמרו וילון אסור מפני שהשמש מתחמם כנגדו (דף טו.) אלא בקשין כי הא דאמר רב הונא בריה דרב יהושע האי נמטא גמדא דנרש שריא: ערדליס וצררי דזוזי ודפשיטי ודביזרני אין בהם משום כלאים לפי שאין דרך חימום בכך: גרסי' בנדה (נדה דף סא:) ת"ר בגד שאבד בו כלאים הרי זה לא ימכרנו לעובד כוכבים ולא יעשנו מרדעת לחמור אבל עושה אותו תכריכין למת אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא בגד שאבד בו כלאים צובעו ומותר דעמרא וכיתנא לא סליק להו ציבעא בהדי הדדי וכיון דלא ידע אימר מינתר נתר אמר רב אחא משמיה דמר זוטרא האי מאן דאבד ליה חוטא דכיתנ' בגלימא דעמרא ונתקיה ולא ידיע אי נתיק ואי לא נתיק שפיר דמי מאי טעמא מדאורייתא שעטנז אמר רחמנא עד שיהא שוע טווי ונוז ורבנן הוא דגזרו ביה והאי כיון דנתקיה נתקיה מתקיף לה רב אשי ואימא או שוע או טוו או נוז והילכתא כמר זוטרא מדאפקינהו רחמנא בחדא מילתא:

(דף טו.) זה הכלל כל שנאותין בו ביום טוב משלחין אותו

דף ח.

רב ששת שרא להו לרבנן לשדורי תפילין ביום טוב א"ל אביי והא אנן תנן כל שנאותין בו ביו"ט משלחין אותו א"ל הכי קאמר זה הכלל כל שנאותין בו בחול משלחין אותו ביום טוב:

סלקו להו ביצה שנולדה

(דף טו:) **יום** טוב שחל להיות ע"ש לא יבשל בתחלה מיו"ט לשבת אבל מבשל הוא ליו"ט ואם הותיר הותיר לשבת:

ועושה תבשיל מע"יוט וסומך עליו לשבת בש"א שני תבשילין וב"ה אומרים תבשיל אחד ומודים בדג וביצה שעליו שהן שני תבשילין אכלו או שאבד לא יבשל עליו בתחלה שייר ממנו כל שהוא סומך עליו לשבת:

גמ' מנא הני מילי אמר שמואל דאמר קרא (שמות כ׳:ח׳) זכור את יום השבת לקדשו זכרהו מאחר שבא להשכיחו מ"ט אמר רבא כדי שיברור מנה יפה לשבת ומנה יפה ליו"ט רב אשי אמר כדי שיאמרו אין אופין מיו"ט לשבת ק"ו מיו"ט לחול:

תניא ר' אליעזר אומר אין לו לאדם ביו"ט אלא או אוכל ושותה או יושב ושונה רבי יהושע אומר חלקהו חציו לאכילה ושתיה וחציו לבית המדרש א"ר יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו כתוב אחד אומר (דברים טז) עצרת לה' אלהיך וכתוב אחד אומר (במדבר כ״ט:ל״ה) עצרת תהי' לכם הא כיצד ר"א סבר או כולו לה' או כולו לכם ור' יהושע סבר חלקהו חציו לה' וחציו לכם

גרסי' בפסחים בפרק אלו דברים (פסחים דף סח:) א"ר אלעזר הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם דיום שנתנה בו תורה לישראל הוא אמר רבא הכל מודים בשבת דבעינן נמי לכם דכתי' (ישעיהו נ"ח:י"ג) וקראת לשבת עונג רב יוסף אמר הכל מודים בפורים דבעינן נמי לכם דמעיקרא להכי איתקן (אסתר ט׳:כ"ב) ימי משתה ושמחה כתיב ביה

מר בריה דרבנא הוה יתיב כולה שתא בתעניתא לבר מיומא דעצרתא ופורים ומעלי יומא דכיפורים דתני רבי חייא מדפתי (ויקרא כ"ג:ל"ב) ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש וכי בתשעה מתענין והלא בעשירי מתענין אלא לומר לך כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי (נחמיה ח׳:י׳) ושלחו מנות לאין נכון לו מאי לאין נכון לו א"ר חסדא שלחו מנות למי שלא היה לו להניח עירובי תבשילי אבל היה לו להניח ולא הניח פושע הוא

דף ח:

מאי (נחמיה ח) כי חדות ה' היא מעוזכם אמר רבי יוחנן משום ר"א בר"ש אמר להן הקב"ה לישראל בני לוו עלי וקדשו היום והאמינו בי ואני פורע תני רב תחליפא אבוה דרבנאי חוזאה ואמרי לה אחוה דרבנאי חוזאה (דף טז.) כל מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה ועד ר"ה חוץ מהוצאת שבת והוצאת ימים טובים והוצאת בניו לתלמוד תורה שאם פיחת פוחתין לו ואם הוסיף מוסיפין לו תניא אמרו עליו על שמאי הזקן שכל ימיו היה אוכל לכבוד שבת מצא בהמה נאה אומר זו לכבוד שבת למחר מצא אחרת נאה ממנה מניח את השניה ואוכל את הראשונה אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה לו שכל מעשיו היו לשם שמים דכתי' (תהלים סח) ברוך ה' יום יום תניא נמי הכי בש"א מחד בשביך לשבתיך ובה"א ברוך ה' יום יום:

ועושה תבשיל מעיו"ט וכו'. אמר אביי לא שנו אלא תבשיל אבל פת לא מ"ט מידי דמילפת בעי' ופת לא מילפתא וכן דייסא נמי לא מילפתא דא"ר זירא הני בבלאי טפשאי דאבלי נהמא בנהמא

תני ר' חייא עדשים שבשולי קדרה סומך עליהן משום ערובי תבשילין והני מילי דאית בהו כזית אמר רב יצחק בריה דרב יהודה שמנוני' שעל גבי הסכין אדם גורדו וסומך עליו משום עירובי תבשילין והוא דאיכא כזית

א"ר יהודה אמר רב דגים קטנים אין בהן משו' בישולי נכרים ואמר רב יוסף אם צלאן נכרי סומך עליהן משום עירובי תבשילין ואי עבדינהו נכרי כסא דהרסנא אסיר מ"ט (דף טז:) קימחא עיקר

א"ר אבא אמר רב ערובי תבשילין צריכין כזית בין לאחד בין למאה כלומר דלא בעינן כזית לכל אחד ואחד ותבשיל זה אפילו צלי ואפילו שלוק ואפילו כבוש ואפילו מבושל ואפילו קולייס האספנין שהדיחו בחמין מערב יום טוב

אמר רב הונא אמר רב ערובי תבשילין צריכין דעת פשיטא דעת מניח בעינן דעת מי שהניחו לו בעינן או לא בעינן ת"ש דשמואל מערב אכולה נהרדעא רבי אמי ורבי אסי מערבי אכולה טבריא מכריז ר' יעקב מי שלא הניח עירובי תבשילין יבא ויסמוך על שלי ועד כמה א"ר נחומי בר זכריה משמיה דאביי עד תחום שבת ושמעינן מהני כולהו דלא בעינן דעת מי שהניחו לו אלא כשמודיעו ביום טוב עצמו שהוא ערב שבת כי עירב עליו מאתמול הולך וסומך עליו ומבשל לכתחלה לשבת:

ומאן דמערב אחבריה או אבני מאתיה יריך לזכות דגרסי' בעירובין בפרק חלון שבין ב' חצרות (עירובין דף פ.) בעי ר"נ עירובי תבשילין צריך לזכות או לא אמר רב יוסף

ומאי תיבעי ליה הא אמר שמואל צריך לזכותו וכשהוא מזכה אינו מזכה לא ע"י בנו ובתו הקטנים ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנעניים מפני שידן כידו אבל מזכה ע"י בנו ובתו הגדולים ועל ידי עבדו ושפחתו העבריים ועל ידי אשתו כדאמרינן לענין שבת ואוקמי' להאי דקתני ע"י אשתו בפרק אלו נדרים שיש לה לאשתו חצר באותו מבוי והיא שרויי' לבדה מגו דזכיא לגופא זכיא נמי לאחריני אבל אתתא דיתבה בהדי בעלה בחצר אחת לא זכיא מידי לאחריני דקי"ל יד אשה כבעלה ואע"ג דהתם משמע דלר"מ הוא דצריך לרבנן לא צריך מיהו כיון דרב קאמר התם כר"מ קי"ל כרב באיסורי ועוד דבקידושין קאמר רבא דכולי עלמא יד אשה כבעלה ובענין אחר פליגי דאשתכח דלדברי הכל צריך שיהא[3]

דף ט.

לה חצר ואותו חצר נותנהו לה על מנת שאין לבעלה רשות בה וכדרבנן דלר"מ לא משכחת שיהא לה חצר שלא יהא שלו דקאמר בכסף על ידי (עצמו) [אחרים] דקניה רבו בכל ענין אלא אליבא דרבנן וכיון דחצר שלה ולא לבעלה ומקבלת פרס ואוכלת במקומה דינא הוא דצריכו' לערב כרבייהודה בן בבא דאמר בנדרי' דאוסר בנשים אבל בעירובי תבשילין דלא שייך לא מצי זכייה לאחרינ' משום הכי לא תנן גבי מערים אדם על מעשר שני על ידי אשתו אלא בשתופי מבוי בלבד כדאמ' לענין שבת :

ההוא סמיא דמסדר מתנית' קמיה דמר שמואל יומא חד חזייה דהוה עציב א"ל אמאי עציבת א"ל דלא אותיבי עירובי תבשילין א"ל סמוך אדידי לשנה חזייה דהוה עציב א"ל אמאי עציבת א"ל דלא אותיבי עירובי תבשילין א"ל פושע את לכו"ע שרי לדידך אסיר:

ת"ר יו"ט שחל להיות ע"ש אין מערבין לא עירובי תחומין ולא עירובי חצירות רבי אומ' מערבין עירובי חצרו' אבל לא עירובי תחומין (מתוך[4]) שאתה אוסרו בדבר שאסור לו ואי אתה אוסרו בדבר המותר לו:

שלח ר' אלעזר לגולה לא כשאתם שונין בבבל רבי מתיר וחכמים אוסרין אלא ר' אוסר וחכמים מתירין (דף יז.) אמר רבא אמר רב סחור' א'ד הונא הילכתא כותיה דרבי לאיסור':

ת"ר יו"ט שחל להיות בשבת בש"א מתפלל שמנה של שבת בפני עצמה ושל יו"ט בפני עצמה ובה"א מתפלל שבע מתחיל בשל שבת ומסיים בשל שבת ואומר קדושת היום

[3] ד"ת מ"ז
[4] בס"י איתא מפני

באמצע רבי אומר אף חותם בה מקדש השבת וישראל והזמנים תני תנא קמיה דרבינא מקדש ישראל והשבת והזמנים א"ל אטו שבת ישראל מקדשי ליה שבת הא מקדשא וקיימא אלא אימא מקדש השבת וישראל והזמנים אמר רב יוסף הלכה כרבי וכדמתרץ רבינא:

ת"ר שבת שחלה להיות בר"ח או בחולו של מועד ערבית שחרית ומנחה מתפלל שבע ואומר מעין המאורע בעבודה ואם לא אמר מחזירין אותו ר"א אומר בהודאה ובמוספין מתחיל בשל שבת ומסיים בשל שבת ואומר קדושת היום באמצע רשב"ג ור' יוחנן בן ברוקא אומר כל מקום שהוא זקוק לשבע מתחיל בשל שבת ומסיים בשל שבת ואומר קדושת היום באמצע א"ר הונא אין הלכה כאותו הזוג:

א"ר חייא בר אשי א"ר מניח אדם עירובי תחומין מיו"ט לחבירו ומתנה וכל שכן עירובי תבשילין ורבא אמר מניח אדם עירובי תבשילין מיו"ט לחבירו ומתנה אבל לא עירובי תחומין

דף ט:

דלמיקנא ביתא ביו"ט לא והילכתא כרבא דהוא בתרא ומסתברא לן דהני מילי בעירובי תחומין דמיקנא ביתא הוא אבל עירובי חצרות דביטול רשות הוא מניח אדם ערובו ביו"ט ראשון ומתנה ונימא הכי אי האידנ' חולא בהאי עירובא לישתרי לן לטלטולי בשבתא מביתא לביתא ומדרתא לדרתא ואי האידנא יומא טבא אין בדברי כלום ולמחר במעלי שבת' דהוא יו"ט שני נימא הכי אי האידנא יומא טבא כבר עבידנא עירובא מאיתמול והשתא לא צריכנא מידי ואי האידנא חולא הוא בהאי עירובא תשתרי לן לטלטולי מביתא לביתא ומדרתא לדרתא

והיכי מניח עירובי תבשילין ומתנה כגון דאיתרמי להו שני ימים טובים של גליות חמשא בשבא ומעלי שבתא דמיבעי ליה לאנוחי עירובו תבשילין ממעלי יומא טבא דהוא ארבעה בשבא ואי אישתלי ולא אנח במעלי יומא טבא מנחלי' לעירובא ביומא טבא קמא דהוא חמשא בשבת ונימא הכי אי האידנא יומא טבא למחר חולא הוא ולא צריכנא ולא מידי ואי למחר יומא טבא האידנא חולא הוא ובהאי עירובא דקא מנחנא לישתרי לן למיפא ולבשולי מיומא טבא לשבתא ודוקא בשני ימים של גליות אבל בשני ימים של ר"ה לא כדאמרינן בפירקא קמא (דף ו.) רבינא הוה יתיב קמי דרב אשי בריש שתא חזייה דהוה עציב א"ל אמאי עציבת וכו':

ת"ר אין אופין מיו"ט לשבת ק"ו מיו"ט לחול באמת אמרו ממלאה אשה קדרה בשר אע"פ שאינה צריכה אלא לחתיכה אחת ממלא נחתום חבית של מים אע"פ שאינו צריך אלא לקיתון אחד אבל לאפות לא יאפה אלא מה שצריך לו ר"ש בן אלעזר אומר אף ממלאה אשה את התנור פת מפני שהפת נאפה יפה בשעה שהתנור מלא אמר רבא הלכה כרשב"א

איבעיא להו מי שלא הניח עירוב תבשילין הוא נאסר ואין קמחו נאסר או דילמא הוא נאסר וקמחו נאסר למאי נ"מ לאקנויי קמחו לאחרים אי אמרת הוא נאסר ואין קמחו נאסר לא צריך לאקנויי קמחו לאחרים אבל אפו ליה אחרינ ואי אמרת הוא נאסר וקמחו נאסר צריך לאקנוי קמחו לאחרים מאי ת"ש מי שלא הניח עירובי תבשילין ה"ז לא יאפה ולא יבשל ולא יטמין לא לו ולא לאחרים ולא אחרים אופין ומבשלין לו כיצד הוא עושה מקנה קמחו לאחרים ואחרים אופין ומבשלין לו ש"מ הוא נאסר וקמחו נאסר ש"מ:

איבעיא להו עבר ואפה מאי מי קנסוה רבנן או לא ואתינן למפשטא מהא דתניא (דף יז:) מי שהניח עירובי תבשילין ה"ז אופה ומבשל ומטמין ואם רצה לאכול את עירובו הרשות בידו אכלו עד שלא בשל עד שלא הטמין ה"ז לא יבשל ולא יטמין ולא יאפה לא לו ולא לאחרים ולא אחרים אופין ומבשלין לו אבל מבשל הוא ליו"ט ואם הותיר הותיר לשבת ובלבד שלא יערים ואם הערים אסור וש"מ דאם עבר

דף י.

ואפה אסור ודחי רב אשי שאני הערמה דאחמירו בה רבנן טפי ממזיד ולא איפשיטא בעיין:

בש"א שני תבשילין וכו': מתני' דלא כי האי תנא דתניא אמר רשב"א לא נחלקו ב"ש וב"ה על שני תבשילין שצריך על מה נחלקו על דג וביצה שעליו שבש"א שני תבשילין וב"ה אומרים תבשיל אחד אמר רבא הלכה כתנא דידן ואליבא דב"ה דאמרי לא צריך אלא תבשיל אחד:

אכלו או שאבד לא יבשל עליו לכתחילה אמר אביי נקטינן התחיל בעיסתו ונאכל עירובו גומר:

מתני' חל להיות אחר השבת ב"ש אומרים מטבילין את הכל מלפני השבת ובה"א כלים מלפני השבת ואדם בשבת:

גמ' דכולי עלמא מיהת כלים בשבת לא מאי טעמא (דף יח.) אמר רב יוסף גזרה משום סחיטה תינח כלים דבני סחיטה נינהו כלים דלאו בני סחיטה נינהו מאי איכא למימר

גזירה הני אטו הני רב ביבי אמר גזירה שמא ישהא תניא כותיה דרב ביבי כלי שנטמא מערב יום טוב אין מטבילין אותו ביום טוב

דף י:

גזירה שמא ישהה:

(דף כא.) אמר רב חסדא בהמה חציה של נכרי וחציה של ישראל מותר לשוחטה ביו"ט מ"ט א"א לכזית בשר בלא שחיטה אבל עיסה חציה של נכרי וחציה של ישראל אסור לאפותה ביו"ט מ"ט דהא איפשר למיפלגה בלישה

בעו מיניה מרב [5]הני בני באנא דרמו עלייהו קמחא דבני חילא מהו למיפינהו ביו"ט אמר להו חזינן אי כי קא יהבי ריפתא לינוקא לא קפדי נכרים עליה כל ריפתא וריפתא חזיא לישראל ושרי ואי קפדי אסור וליתא להא דרב אלא בין כך ובין כך אסור (שם ע"ב) דאמר ריב"ל מזמנין את הכותי בשבת ואין מזמנין אותו ביו"ט גזרה שמא ירבה בשבילו ואמרי' אדבריה רבא למר שמואל ודרש מזמנין את הכותי בשבת ואין מזמנין את הכותי ביו"ט גזרה שמא ירבה בשבילו מרימר ומר זוטרא כי הוה מיקלע להו כותי ביו"ט אמרי ליה אי ניחא לך במאי דטריח לן מוטב ואי לא טירחא יתירא אדעתא דידך לא טרחינן

איתמר האופה מיו"ט לחול רב חסדא אמר לוקה רבה אמר אינו לוקה רב חסדא אמר לוקה לא אמרינן הואיל ואי מקלעי ליה אורחים חזי להו השתא נמי חזי להו ורבה אמר אינו לוקה אמרינן הואיל והלכתא כרבה וכבר ביררנוהו בפרק אלו עוברין (פסחים דף מו:) בפסחים

תניא (שמות י"ב:ט"ז) אך אשר יאכל לכל נפש שומע אני אפילו נפש בהמה במשמע כענין שנאמר (ויקרא כ"ד:י"ח) ומכה נפש בהמה ישלמנה ת"ל לכם (דף כא:) לכם ולא לכותים לכם ולא לכלבים דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר אפילו נפש בהמה במשמע א"כ מה ת"ל לכם לכם ולא לכותים ומה ראית לרבות את הכלבים ולהוציא את הכותים מרבה אני את הכלבים שמזונותן עליך ומוציא אני את הכותים שאין מזונותן עליך והלכתא כרבי יוסי הגלילי דסתם לן תנא כוותיה דתנן

דף יא.

(דף כא. ובפ"א דחלה) עיסת הכלבים בזמן שהרועים אוכלין ממנה חייבת בחלה ונאפת ביו"ט וכו' וקי"ל סתם מתני' ומחלוקת דברייתא הלכה כסתם מתני':

[5]בגמ' וברא"ש אי' מרב הונא וכ"ה בר"ן

מתני' (דף כא:) בש"א לא יחם אדם חמין לרגליו אלא א"כ היו ראויין לשתי' וב"ה מתירין ועושה מדורה ומתחמם כנגדה:

גמ' ודוקא חמין לרגליו הוא דשרו ב"ה אבל כל גופו לא כדתנן אמרו להם חכמים אם ביו"ט כחמין שהוחמו ביו"ט אסורין ברחיצה ומותרין בשתייה ולענין רחיצה ביו"ט בחמין שהוחמו מעיו"ט חזינן לגאון דקא כתב הכי דההיא דאמרינן לא ירחץ אדם כל גופו בשבת בחמין שהוחמו מע"ש דוקא בשבת אבל ביו"ט שרי לרחוץ כל גופו בחמין שהוחמו מעיו"ט דלאו דבר שחייבין עליו משום שבות ולא משום רשות ולא משום מצוה היא אלא גזירה היא וכי גזרי בשבת אבל ביו"ט לא:

מתני' שלשה דברים רבן גמליאל מחמיר כדברי ב"ש אין טומנין את החמין מיו"ט לשבת ואין זוקפין את המנורה ביו"ט ואין אופין פתין גריצין אלא רקיקין אמר ר"ג מימיהן של בית אבא לא היו אופין פתין גריצין אלא רקיקין אמרו לו מה נעשה לבית אביך שהן מחמירין על עצמם ומקילין על כל ישראל להיות אופין פתין גריצין ורקיקין:

גמ' (דף כב.) בעא מיניה אבא בר מרתא מאביי

דף יא:

מהו לכבות את הנר ביו"ט משום דבר אחר א"ל איפשר בבית אחר אין לו בית אחר מאי א"ל איפשר לעשות מחיצה אין לו דבר לעשות מחיצה מאי אפשר לכפות עליו את הכלי אין לו כלי לכפות עליו מאי א"ל אסור איתיבי' אין מכבין את הבקעת בשביל לחוס עליה ואם בשביל שלא יתעשן הבית או בשביל שלא תתעשן הקדרה מותר אמר ליה ההיא רבי יהודה היא דאמר לכם לכם לכל צרכיכם כי קאמינא אנא לרבנן וכן רבה וכן אמימר כולהו דחו להא מתניתא ואוקמוה כרבי יהודה למימרא דלאו הילכתא היא ושמעינן מיהא דלית הילכתא כי הא מתניתא אלא אסור לכבות את הבקעת בין לחוס עליה בין שלא יתעשן הבית או הקדרה הכל אסור:

בעא מיניה אביי מרבה מה הוא לכבות את הדליקה ביו"ט היכא דאיכא סבנת נפשות לא קא מיבעי' לי דאפילו בשבת שרי כי קא מיבעי לי משום אבוד ממון מאי א"ל אסור עולא איקלע לבי רב יהודה קם שמעיה זקף לה לשרגא פירוש הגביה את פי הנר כדי שיכבה איתיביה רב יהודה לעולא הנותן שמן לנר חייב משום מבעיר והמסתפק ממנה חייב משום מכבה ואתה כיון שהגבהת את הנר לאחוריו גרמת לו כבוי כמו המסתפק ממנו א"ל לאו אדעתאי:

אמר רב יהודה וקינסא שרי פירוש כגון אבוקה שהיא עשויה מחתיכו' עצים קטנים אם נוטל ביו"ט מאותן העצים שלא אחזה בהם האור שרי בעא מיניה רב אשי מאמימר מהו לכחול את העין ביו"ט היכא דאיכא סכנה כגון רירא דיצא דמא ודמעתא וקדחא ותחלת אוכלא לא מבעיא לי דאפילו בשבת שרי כי קא מיבעיא לי סוף אוכלא ופצוחי עינא מאי א"ל אסור וכן הלכתא

והני מילי מישראל אבל מנכרי שרי דהא אמימר שרי למיכחל עינא מנכרי בשבת ואיכא דאמרי אמימר גופי' כחל מנכרי בשבת אמר ליה רב אשי לאמימר מאי דעתיך דאמר רב עולא בריה דרב עילאי צרכי חולה עושין ע"י נכרי בשבת ואמר רב המנונא כל דבר שאין בו סבנה אומר לנכרי ועושה ה"מ היכא דלא מסייע בהדי' ומר הא קא מסייע בהדיה דקא עמיץ ופתח א"ל איכא רב זביד דקאי כוותך ואמרי ליה מסייע אין בו ממש אמימר שרא למכחל עינא ביום טוב שני של ר"ה דס"ל כנהרדעי דסבירא להו דשתי קדושות הן ולית הילכתא כוותיה דקי"ל דקדושה אחת הן אלא מיהו גמרינן מיהא דאמימר דשרי למכחל עינא ביום טוב שני של גליות:

(דף כב:) ואין אופים פתין גריצים אלא רקיקין וכו':

תניא בית שמאי אומרים אין אופין פת עבה ביום טוב ובית הלל מתירין מאי פת עבה פת מרובה ואמאי קרי לה פת עבה משום דנפישי בלישה:

דף יב.

מתני' אף הוא אמר שלשה דברים להקל מכבדין[6] בין המטות ומניחין את המוגמר ביו"ט ועושין גדי מקולס בלילי פסחים וחכמים אוסרין:

גמ' אמר רב אסי מחלוקת להריח אבל לגמר הבית או הכלים דברי הכל אסור:

איבעיא להו מהו לעשן פירוש מהו לעשן את הפירות כדי להכשירן לאכילה אמר רב יהודה על גבי גחלת אסור מפני שהוא מכבה על גבי חרס מותר ואסיקנא (דף כג.) רבא אמר ע"ג גחלת נמי מותר מידי דהוה אבישרא אגומרי וכן א"ר אשי לעשן שרי מידי דהוה אבשרא אגומרי וכן הילכתא גרסינן בפרק ר"א אומר אם לא הביא כלי (שבת קלד.) ת"ר אין מסננים את החרדל במסננת שלו ואין ממתיקים אותו בגחלת והתניא ממתיקין אותו בגחלת לא קשיא כאן בגחלת של מתכת כאן בגחלת של עץ אמר ליה אביי לרב יוסף מאי שנא מבישרא אגומרי א"ל התם ליכא כבוי הכא איכא כבוי:

[6] בס"י הגי' בית המטות וכן ברש"י וכ"ה בגמ' וברא"ש

בעא מיניה אביי מרבה מהו לגבן א"ל אסור ומאי שנא מלישה התם לא איפשר הכא איפשר והא אמרי נהרדעי גבינתא בת יומא מעליא הכי קאמר אפילו בת יומא מעליא: (מכילתין כג.) וקיטורי בי ידיה מעשה אומן הוא ואסור שמענו בפירושו בלשון ערבי תפרי"ך אלאכמ"ס וי"א שהן עישון בית הידים:

דף יב:

מתני' (דף כג.) שלשה דברים ר' אלעזר בן עזריה מתיר וחכמים אוסרין פרתו יוצאה ברצועה שבין קרניה ומקרדין את הבהמה ביום טוב ושוחקין את הפלפלין בריחים שלהן רבי יהודה אומר אין מקרדין את הבהמה ביום טוב מפני שהוא עושה חבורה אבל מקרצפין וחכ"א אין מקרדין אף לא מקרצפין:

גמ' ת"ר אי זו קירוד ואי זהו קרצוף קירוד קטנים ועושין חבורה קרצוף גדולים ואין עושין חבורה ושלש מחלוקות בדבר תנא קמא סבר לה כר' שמעון דאמר דבר שאין מתכוין מותר וקירוד אע"ג דקא עביד חבורה שרי וכל שכן קרצוף דלא עביד חבורה ור' יהודה סבר דבר שאין מתכוין אסור וקירוד דקא עביד חבורה אסור וקרצוף דלא עביד חבורה שרי ורבנן סברי לה כר' יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור וגזרי קרצוף אטו קירוד אמר רבא אמר רב נחמן הלכה כר"ש שהרי רבי אלעזר בן עזריה מודה לו אמר ליה רבא לרב נחמן ולימא מר הלכה כרבי יהודה שהרי חכמים מודים לו א"ל אנא כר"ש ס"ל ועוד שהרי ר' אלעזר בן עזריה מודה לו וכן הילכתא:

(דף כג:) **מתני'** הריחים של פלפלין טמאים [משום שלשה כלים] משום כלי קיבול ומשום כלי מתכות ומשום כלי כברה עגלה של קטן טמאה מדרס וניטלת בשבת ואינה נגררת אלא על גבי הכלים ר' יהודה אומר כל הכלים אינן נגררין חוץ מן העגלה מפני שהיא כובשת:

גמ' א"ר נחמן זו דברי ר' יהודה אבל ר"ש אומר גורר אדם מטה כסא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ וקיימא לן כר"ש:

סליקא להו פרק יום טוב

אין צדין דגים מן הביברין ביום טוב ואין נותנין לפניהן מזונות

דף יג.

אבל צדין חיה ועוף מן הביברין ביו"ט ונותנין לפניהם מזונות רשב"ג אומר לא כל הביברין שוין זה הכלל (דף כד.) כל המחוסר צידה אסור ושאינו מחוסר צידה מותר:

גמ' אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרשב"ג:
זה הכלל כל שמחוסר צידה אסור: היכי דמי מחוסר צידה א"ר יוסף א"ר יהודה אמר שמואל כגון דאמרי הבא מצודה ונצודנו:
מתני' מצודות חיה ועופות ודגים שעשאן מעיו"ט לא יטול ביו"ט אלא א"כ יודע שניצודו מעיו"ט מעשה בנכרי אחד שהביא דגים לפני רבן גמליאל ואמר מותרין הן אלא שאין רצוני לקבל ממנו:
גמ' א"ר יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל אין הלכה כרבן גמליאל ואיכא דמתנו לה אהא דתניא ספק מוכן רבן גמליאל מתיר ור' יהושע אוסר אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יהושע:
(דף כד:) א"ר פפא הילכתא נכרי שהביא דורון ביו"ט לישראל אם יש מאותו המין במחובר אסור

דף יג:

ולערב נמי אסורין בכדי שיעשו ואם אין מאותו המין במחובר בתוך התחום מותרין (דף כה.) מחוץ לתחום אסורין והבא בשביל ישראל זה מחוץ לתחום מותר לישראל אחר והא דאמרי' אם יש מאותו המין במחובר אסור לא מיבעיא באכילה דאסור אלא אפילו לטלטלו נמי אסור דמשום דלא חזי לאכילה מוקצה הוא גרסי' בפרק בכל מערבין (דף לט:) ההוא בר טבי' דאתאי לבי ריש גלותא דאיתציד ביו"ט ראשון ואישתחיט ביו"ט שני רב נחמן ורב חסדא אכול רב ששת לא אכיל דקסבר קדושה אחת הן וקי"ל כרב נחמן ורב חסדא ורב ששת נמי קא הדר ביה:
ואמרי' נמי [7]ההיא ליפתא דאתאי למחוזא חזייה רבא דמיכמשא

דף יד.

אמר האי ודאי מאתמול עקורה הוי מאי אמרת מחוץ לתחום אתאי הבא בשביל ישראל זה מותר לישראל אחר וכל שכן הא דאדעתא דנכרים אתא שרא להו רבא למזבן מיניה כיון דחזא דקא מפשי ומייתו אסר להו:
(עירובין מ.) הנהו בני גננא דגזו להו נכרי אסא ביומא טבא לאורתא שרא להו רבינא לאורוחי לאלתר אתו ושיילוהו לרבא אמר להו בעינן בכדי שיעשו:

[7] שם מ.

אמר רבה בר רב הונא אמר רב הסוכר אמת המים מעיו"ט ולמחר השכים ומצא בה דגים מותרין דהא כבר נצודו מעיו"ט והוו להו מוכנין וחיה שקיננה בפרדס כגון איל וצבי וכיוצא בהן וילדו עפרים ועדיין הם קטנים ואינן צריכין צידה אין צריכין זימון ומותרין ביום טוב ודוקא בפרדס הסמוך לעיר דחזי להו דדעתיה עלוייהו אבל בפרדס שאינו סמוך לעיר צריכין זימון והני מילי בדידהו אבל באימייהו כיון דבעינן צידה לא מהני להו זימון:

מתני' בהמה מסוכנת לא ישחוט אלא א"כ יודע שיכול לאכול ממנה כזית צלי מבעוד יום ר"ע אומר אפילו כזית חי מבית טביחתה שחטה בשדה לא יביאנה במוט ובמוטה אבל מביאה בידו איברים איברים:

גמ' (מכילתין כה:) ת"ר אין הסומא יוצא במקלו ולא הרועה בתרמילו ואין יוצאין בכסא אחד האיש ואחד האשה ואם היו רבים צריכין לו מותר:

מתני' בכור שנפל לבור רבי יהודה אומר ירד מומחה ויראה (דף כו.) אם יש בו מום יעלה וישחוט ואם לאו לא ישחוט ר"ש אומר כל שאין מומו ניכר מעיו"ט אין זה מן המוכן:

גמ' במאי קא מיפלגי ברואין מומין ביו"ט קא מיפלגי ר' יהודה סבר רואין מומין ביו"ט ור"ש סבר אין רואין מומין ביו"ט ואע"ג דק"ל דר' יהודה ור"ש הלכה כר' יהודה בהא קי"ל כר"ש

דף יד:

דאמרי' (דף כז.) אמי וורדינאה חזי בוכרא דבי נשיאה הוה סבר דלא למיחזי ביומא טבא אתו אמרי ליה לרבי אמי אמר להו שפיר עבד דלא חזי איני והא ר' אמי גופי' הוה חזי ר' אמי מאיתמול הוה חזי

(שם ע"ב) וביומא טב שיולי הוא דקא משייל היכי הוה עובדא כי ההוא גברא דאייתי בוכר' לקמיה דרבא אפניא דמעלי יומ' טבא בהדי דקא יתיב רבא וחייף רישי' דלי עיניה וחזייה למומי' א"ל זיל האידנא ותא למחר למחר אתא לקמי' א"ל אימא לי גופיה דעובדא היכי הוה א"ל הוו מנחן שערי אחורי דהוצא בהדי דקא עייל לרישי' פרטי' לשפתיה א"ל ודילמא את גרמת לי' א"ל לא מכלל דגרמא אסיר ומנין דגרמ' אסיר אמר אביי דתניא (ויקרא כ"ב:כ"א) כל מום לא יהיה בו אין לי אלא שלא יהיה מום בידים מנין שלא יגרום לו ע"י ד"א שלא יביא בצק ודבילה ויניח לו לגדי ע"ג אזנו כדי שיבוא הכלב ויטלנו ת"ל כל מום אמר מום ואמר כל מום:

מתני' בהמ' שמתה לא יזיזנה ממקומה מעשה ובאו ושאלו את ר"ט עליה ועל החלה שנטמאת ונכנס לבה"מ ושאל ואמרו לו לא יזיזם ממקומן:

גמ' תרגמא זעירי בבהמת קדשים והיתה מסוכנת מעיו"ט טעמא דבהמת קדשים דאין מאכילין אותה לכלבים הא דחולין שרי לטלטלה דכיון דמסוכנת היא מעיו"ט דעתיה עילוי' מאיתמול להאכיל לכלבים ולפיכך שרי לטלטלה דיקא נמי דקתני מעשה ושאלו את ר"ט עליה ועל החלה שנטמאת כלומר הבהמה שמתה דומיא דחלה שנטמאת היא דאינה ראויה לכלום ש"מ:

מתני' אין נמנין על הבהמה בתחילה ביו"ט אבל נמנין עליה מעיו"ט ושוחטין ומחלקין ביניהן ר' יהודה אומר שוקל אדם בשר כנגד כלי או כנגד הקופיץ וחכ"א אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר:

גמ' מאי אין נמנין אמר רב יהודה אמר שמואל אין פוסקין דמים על הבהמה בתחילה ביו"ט אלא היכי עביד אמר רבא מביא שתי בהמות ומעמידן זו כנגד זו ואומר זו כזו תנ"ה לא יאמר אדם לחבירו הריני עמך בסלע הריני עמך בשתים אבל אומר לו הריני עמך למחצה ולשליש ולרביע:

(דף כח.) חכמים אומרים אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר:

דף טו.

מאי כל עיקר א"ר יהודה אמר שמואל אפי' לשמרו מן העכברים אמר רב אידי בר אבין והוא דתליא בתריטא מפני שנראה כשוקל בשר ביו"ט והא דר' חייא ור"ש ברבי דהוו שקלי מנה כנגד מנה ביו"ט לא קיימא לן כוותייהו אלא כרבנן דאמרי אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר:

אמר ר' יהודה אמר שמואל טבח אומן אסור לשקול בשר ביד ואמר ר' יהודה אמר שמואל אסור לשקול בשר במים אמר רב הייא בר אשי אמר רב אסור לעשות בית יד בבשר אמר רבינא וביד שפיר דמי:

אמר רב הונא מותר לעשות סימן בבשר כי הא דרבה בר רב הונא מחתך לה אתלת קרנתא:

מתני' אין משחיזין את הסכין ביו"ט אבל משיאה ע"ג חברתה לא יאמר אדם לטבח שקול לי בדינר בשר אבל שוחטין ומחלקין ביניהן:

גמ' מאן תנא דהשחזה עצמה אסורה א"ר חסדא דלא כר' יהודה דתניא אין בין יום טוב לשבת אלא צורך אוכל נפש בלבד ור' יהודה מתיר במכשירי אוכל נפש א"ל רבא

לרב חסדא דרשי' משמך הלכה כר' יהודה אמר ליה יהא רעוא דכל הני מילי מעלייתא תדרשון משמי:
אמר רב נחמיה בריה דרב יוסף הוה קאימנא קמיה דרבא והוה קא (דף כח:) מעבר סכינא אפומא דדיקלא ואמינא ליה לחדודי בעי מר או לעבורי שמנינותא ואמר לי לעבורי שמנינותא וחזיתיה לדעתיה דלחדודיה קא עביד והאי דלא קאמר לי דקא סבר הלכה ואין מורין כן:
אמר אביי הוה קאימנא קמיה דמר והוה קא מעבר סכינא אפומא דריחיא ואמרי ליה לחדודי קא בעי מר או להעביר שמנינותא ואמר לי להעביר שמנינותא וחזיתיה לדעתיה דלחדודיה קא בעי וקסבר הלכה ואין מורין כן:
ואמר רבא סכין שעמדה מותר לחדדה ביום טוב וה"מ דפסקה אגב דוחקא ודוקא אגב

דף טו:

ריחיא או אגב דיקלא אבל במשחזת לא דרש רב חסדא ואיתימא רב יוסף אחד סכין שנפגמה ואחד שפוד שנרצם ואחד גריפת התנור באנו למחלוקת ר' יהודה ורבנן דתנן אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד ור"י מתיר במכשירי אוכל נפש מ"ט דת"ק אמר קרא (שמות י"ב:ט"ז) הוא לבדו יעשה לכם הוא ולא מכשיריו ור' יהודה אמר לך אמר קרא לכם לכל צרכיכם ורבנן ההוא מיבעי ליה לכם ולא לכותים (לכם ולא לכלבים) ורבי יהודה הא כתיב הוא אמר לך כתיב הוא וכתיב לכם ולא קשיא כאן במכשירין שאיפשר לעשותן מעיו"ט וכאן במכשירין שאי אפשר לעשותן מעיו"ט:
איבעיא להו מהו להראות סכין לחכם רב מרי בריה דרב איקא שרי ורבנן אסרי ופי' בעל הלכות גדולות טעמא דמילתא דחיישינן דילמא אזלי חוץ לתחום לאחווייי:
אמר רב יוסף ת"ח רואה לעצמו ומשאילה לאחרים אמר ר' יהודה אמר שמואל שפוד שנרצף אסור לתקנו ביו"ט ואע"ג דפשיט ליה בידיה ואמר רב יהודה אמר שמואל שפוד שצלו בו בשר אסור לטלטלו ביום טוב רב מלכיו ואיתימא רב אדא בר אהבה אמר שומטו ומניחו בקרן זויות א"ר חייא בר אשי א"ר הונא והוא שיש עליו כזית בשר רבינא אמר אפילו אין עליו כזית בשר שרי מידי דהוה אקוץ בר"ה וקיימא לן כרבינא:
לא יאמר אדם לטבח שקול לי בדינר בשר וכו':
היכי עביד כי הא (דף כט.) דבסורא אמרי תרטא ופלגא תרטא בנרש אמרי חלקא ופלגי חלקא [8]במתא מחסיא אמרי ריבעא ופלגי ריבעא:

[8] י"ג בפומבדיתא אמרי אוזיא ופלגא אוזיא בנהר פקיד ובמתא מחסיא

מתני' אומר אדם לחנוני מלא לי כלי זה אבל לא במדה ר' יהודה אומר אם היה כלי של מדה לא ימלאנו מעשה באבא שאול בן בטנית שהיה ממלא מדותיו מערב יו"ט ונותנן ללקוחות ביום טוב וחכמים אומרים אף בחול[9] עושין כן מפני מצוי המדות אומר אדם לחנוני תן לי ביצים ואגוזים במנין שכן דרך בעלי בתים

דף טז.

להיות מונים בתוך ביתם:

גמ' מאי אבל לא במדה אמר רבא שלא יזכור לו שם מדה אבל כלי העומד למדה ימלאנו:

אדבריה רב חסדא לרב עוקבא ודרש לא ימדוד אדם שעורים ויתן לפני בהמתו אבל קודר הוא קב או קביים ונותן לפני בהמתו ואינו חושש פירוש קודר משער באומד דעתו והנחתום מודד תבלין ונותן לתוך הקדרה בשביל שלא יקדיח תבשילו:

אמר ר' יהודה בר אבא אמר רב מודדת אשה קמח לעיסתה כדי שתטול חלה בעין יפה ושמואל אמר אסור והא תנא דבי שמואל מותר אמר אביי השתא דאמר שמואל אסו' ותנא דבי שמואל מותר (דף כט:) שמואל הלכה למעשה אתא לאשמועי' דאסור וכן הילכתא ת"ר אין שונין קמח ביו"ט משום רבי פפוס ומשום רבי יהודה בן בתירא אמרו שונין ושוין שאם נפלו לתוכו צרור או קיסם ששונין:

דביתהו דרב יוסף הוה נהלה קימחא אגבא דמהולתא אמר לה חזי דאנא ריפתא מעליתא בעינא מינך:

דביתהו דרב אשי הוה נהלה קימחא אגביה דפתורא אמר רב אשי הא דידן ברתיה דרמי בר חמא היא ורמי בר חמא הוה שכיח קמיה דרב פפי מרי דעובדא ואי לאו דחזאי בבי נשא לא הוה עבדה:

ת"ר הולך אדם אצל רועה הרגיל אצלו ואומר לו תן לי גדי אחד או טלה אחד אצל טבח הרגיל אצלו ואומר לו תן לי כתף אחד או ירך אחת אצל פטם הרגיל אצלו ואומר לו תן לי תור אחד או גוזל אחד אצל נחתום הרגיל אצלו ואומר לו תן לי ככר אחד או גלוסקא אחת אצל חנוני הרגיל אצלו ואומר לו תן לי עשרים ביצים או חמשי' אגוזים ועשרה אפרסקין חמשה רימונים ואתרוג אחד ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח ר"ש בן אלעזר אומר ובלבד שלא יזכיר לו סכום מנין

[9] בגמ' וברא"ש איתא עושה

פירוש סכום מקח כגון שיש עליו כסף לא יאמר לו תן לי בכסף ויש לך עלי כסף אחר הרי יש לך בידי שני כספים וסכום מנין לא יאמר לו הרי יש לך בידי חמשים אגוזים תן לי חמשים אחרים והרי יש לך בידי מאה :

סליקו להו אין צדין

המביא כדי יין ממקום למקום לא יביאם בסל ובקופה אבל מביא הוא על כתיפו או לפניו המוליך את התבואה לא יפשיל את הקופה לאחוריו אבל מביאה הוא בידו או לפניו ומתחילין (דף ל.) בערימ' התבן אבל לא בעצים שבמוקצה:

גמ' תנא אם אי אפשר לשנות מותר:

דף טז:

אתקין[10] רב במחוזא דדרו בדוחקא לידרו בדיגלא דדרו בדיגלא לידרו באגדא דדרו באגדא לידרו באכפא דדרו באכפא נפרוס סודר' עליה ואם לא איפשר לשנויי שרי דאמר מר אי אפשר לשנות מותר אמר ליה רבה בר רב חנן לאביי תנן אין מספקין ואין מטפחין ואין מרקדין והאידנא קא חזינא דקא עבדי ולא אמרינן להו ולא מידי אמר ליה הנח להן לישראל מוטב שיהו שוגגים ואל יהו מזידין והני מילי במילי דידעינן בודאי דלא מקבלי מינן אבל במידי דלא ידעינן מחוייב למחות בידם והני מילי בדרבנן אבל בדאורייתא לא ולא היא לא שנא בדאורייתא ולא שנא בדרבנן לא אמרינן להו ולא מידי דהא תוספות עינוי דיום הכיפורים דמדאורייי' הוא וקא חזינן להו דאכלי ושתו עד שחשיכה ולא אמרינן להו ולא מידי:

מתחילין בערימת התבן אבל לא בעצים שבמוקצה אוקמא רב כהנא כר' יהודה דאית ליה מוקצה והאי דמתחילין בערימת התבן בתיבנא סריא דאית ביה קוצי דלא עבדי ליה אוצר:

מתני' (דף ל:) אין נוטלין עצים מן הסוכ' אלא מן הסמוך לה מביאין עצים מן השדה מן המכונס מן הקרפף ואפילו מן המפוזר איזהו קרפף כל שהוא סמוך לעיר דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר כל שנבנסין בו בפותחת ואפילו בתוך תחום שבת:

גמ' מאי שנא מן הסוכה דלא משום דקא סתר אהלא מסמוך לה נמי קא סתר אהלא אמר רב יהודה אמר שמואל מאי מן הסמוך לה מן הסמוך לדפנות רב מנשיא אמר באיסורייתא:

[10] בד"א הגי' רבא וכ"ה בגמ'

תני ר' חייא בר יוסף קמיה דר' יוחנן אין נוטלין עצים מן הסוכה אלא מן הסמוך לה ור"ש מתיר ושוין בסוכת החג בחג שהיא אסורה ואם התנה עליה

דף יז.

הכל לפי תנאו ומי מהני בה תנאה והאמר רב ששת משום ר"ע מנין לעצי סוכה שאסורין בהנאה כל שבעה ת"ל (ויקרא כ"ג:מ"א) חג הסוכות שבעת ימים לייי' ותניא ר' יהודה בן בתירא אומר מנין שכשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה ת"ל חג הסוכות לה' מה חגיגה לה' אף סוכה לה' ולא מהני בה תנאה והתניא סככה כהלכתה ועיטרה בקרמין ובסדינין המצויירין ותלה בה אגוזים שקדים אפרסקין ורימונים פרכילי ענבים ועטרות של שבלים ויינות שמנים וסלתות אסור להסתפק מהן עד מוצאי יום טוב האחרון של חג ואם התנה עליהן הכל לפי תנאו

אביי ורבא דאמרי תרוייהו באומר אין אני בודל מהן כל בין השמשות דלא חיילא קדושה עלייהו כלל אבל עצי סוכה דחיילא קדושה עלייהו איתקצאי לשבעה ומאי שנא מהא דאיתמר הפריש שבעה אתרוגין לשבעה ימים אמר רב כל אחד ואחד יוצא בו ואוכלו לאלתר ורב אסי אמר כל א' וא' יוצא בו ואוכלו למחר התם דמפסקי לילות מימים כל חד וחד יומא באפיה נפשי' הוא הכא דלא מפסקי לילות מימים כולהו כחדא יומא אריכא דמו:

(דף לא.) מביאין עצים מן השדה מן המכונס וכו':

א"ר יהודה אמר שמואל אין מביאין עצים אלא מן המכונסים שבקרפף והא אנן תנן מן הקרפף ואפי' מן המפוזר מתני' יחידאה היא [11]דתנן אמר ר"ש בן אלעזר לא נחלקו ב"ש וב"ה על המפוזרים שבשדה שאין מביאין ועל המכונסין שבקרפף שמביאין על מה נחלקו על המפוזרים שבקרפף ועל המכונסים שבשדות שבש"א לא יביא וב"ה אומרים יביא אמר רבא עלי קנים ועלי גפנים אע"ג דמיכנפי ומותבי כיון דמדלי בהו זיקא ומבדרת להו כמפוזרין דמו ואסורים ואי מנח מנא עלייהו מאתמול שפיר דמי:

איזהו קרפף כל

דף יז:

שהוא סמוך לעיר וכו': איבעיא להו ר' יוסי לקולא קאמר דקאמר רבי יהודה כל שסמוך לעיר והוא דאית ליה פותחת ואתא ר' יוסי למימר כיון דאית ליה פותחת אפי' בתוך

[11] בס"י הגי' דתניא וכ"ה בגמ'

התחום נמי או דילמא לחומרא קאמר דקאמר ר' יהודה איזהו קרפף כל שסמוך לעיר בין אית ליה פותחת בין לית ליה פותחת ואתא ר' יוסי למימר דוקא דאית ליה פותחת הא לית ליה פותחת אפי' סמוך לעיר נמי לא ופשיטנא דר' יוסי לקולא קאמר והלכתא כוותיה:

מתני' אין מבקעין עצים מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה ביו"ט ואין מבקעין לא בקרדום ולא במגל ולא במגרה אלא בקופיץ.

בית שהוא מלא פירות סתום ונפתח נוטל ממקום הפתח ר"מ אומר אף פותח לכתחלה ונוטל:

גמ' (דף לא:) והא אמרת רישא אין מבקעין כלל א"ר יהודה אמר שמואל חסורי מיחסרא והכי קתני אין מבקעין עצים לא מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה ביו"ט אבל מן הקורה שנשברה מעיו"ט מבקעין וכשהן מבקעין אין מבקעין לא בקרדום ולא במגל ולא במגרה אלא בקופיץ תנ"ה אין מבקעין עצים לא מן הסואר של קורות ולא מן הקורה שנשברה ביו"ט לפי שאינו מן המוכן:

ולא בקרדום: אמר רב (הונא) [חיננא] בר שלמיה משמיה דרב ל"ש אלא בנקבות שלו אבל בזכרות שלו מותר איכא דמתני לה אסיפא אלא בקופיץ א"ר (הונא) [חיננא] בר שלמיה לא שנו אלא בזכרות שלו אבל בנקבות שלו אסור פירוש נקבות שלו הצד הרחב והצד הקצר הוא הזכרות:

בית שהוא מלא פירות סתום וכו':

אמר שמואל חותמות שבקרקע מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך ושבכלים מתיר ומפקיע וחותך אחד שבת ואחד יו"ט:

מתני' (דף לב.) אין פותחין את הנר מפני שהוא עושה כלי ואין עושין פחמין ואין חותכין את הפתילה לשנים ר' יהודה אומר חותכה באור לשתי נרות:

גמ' מאי שנא בסכין דלא דקא (דף לב:) מתקן מנא באור נמי קא מתקן מנא תני ר' חייא חותכה באור בפי שתי נרות:

אמר רב נתן בר אבא אמר רב מוחטין את הפתילה ביום טוב מאי מוחטין אמר רב חנינא בר

דף יח.

שלמיה משמיה דרב לעדויי חשוכא:

תאני בר קפרא ו' דברים נאמרו בפתילה שלשה להחמיר ושלשה להקל אין גודלין אותה לכתחלה ביו"ט ואין מהבהבי' אותה באור ואין חותכין אותה לשנים.
ג' להקל ממעכה ביד ושורה אותה בשמן וחותכה באור בפי שתי נרות:
מתני' אין שוברין את החרס ואין חותכין את הנייר לצלות בו מליח ואין גורפין תנור וכירים אבל מכבשין ואין מקיפין שתי חביות לשפות עליהן את הקדירה ואין סומכין את הקדירה בבקעת וכן בדלת ואין מנהיגין את הבהמה במקל ביו"ט:
גמ' ואין גורפין תנור וכירים וכו':
תני רבי חייא בריה דרב יוסף קמיה דר' יוחנן ואם אי אפשר לו לאפות אלא א"כ גורפו מותר:
דביתהו דרבי חייא נפל לה אריח' בתנורא ביומא טבא א"ל רבי חייא חזי דאנא רפתא מעלי' בעינא מינך:
א"ל רבא לשמעיה טוי לי בר אווזא ואזדהר מחרוכא א"ל רבינא לרב אשי אמר לן רב אחא מהוצל דמר שרקין ליה תנורא ביומא טבא א"ל אנן ארקתא דפרת סמכינן כלומר אין אנו גובלין טיט ביו"ט אלא ארקתא דפרת סמכינן והוא הטיט והרפש שסביבות הנהר אמר רבא והוא דציירי' מאתמול אמר רבינא וקיטמא שרי שהאפר אינו בר גיבול לפיכך מותר לגבלו ביו"ט לטוח בו פי התנור על הלחם או על הצלי:
אמר רב נחמן אבנים של בית הכסא מותר לצדדן ביו"ט דבנין קבע אסרה תורה ובנין עראי לא אסרה תורה וגזרו רבנן על בנין עראי אטו בנין קבע והכא משום כבודו לא גזרו רבנן:
א"ר יהודה האי מדורתא מלמעלה למטה שרי מלמטה למעלה אסור (דף לג.) וכן קדירה וכן ביעתא וכן פוריא וכן חביתא.
פירוש כשהוא עושה מדורה של אש לא יהא מניח עצים מלמטה ומניח אחרים עליהם מלמעלה שנמצא כדרך בנין אלא אוחז את העץ מלמעלה ומניח אחר תחתיו שאין זה דרך בנין וכן קדירה כששופת אותה לא יניח אבנים בתחלה ויתן עליהם את הקדרה שנמצא כמאהיל אהל אלא אוחז את הקדירה בידו ומכניס אבנים תחתיה וכן ביצים כשרוצה לצלות אותן אוחז את העליונה ונותן אחרת תחתיה וכן פוריא שאוחז הקרשים בתחלה ומכניס את הרגלים תחתיהם וכן חביתא כשרוצה להטותה ע"ג אבנים מטה אותה ואח"כ מכניס אבנים תחתיה:
אין סומכין את הקדירה בבקעת וכן בדלת: בדלת סלקא דעתך אלא אימא וכן הדלת

דף יח:

תניא נמי הכי אין סומכין את הקדירה בבקעת וכן הדלת לפי שלא ניתנו עצים אלא להסקה:
ואין מנהיגין את הבהמה במקל ביו"ט משום דמיחזי כמאן דקא אזיל לחינגא חיזרא רב נחמן אסר ורב ששת שרי פירוש עצים ממיני קוצים ונקראין חיזרא רב נחמן אסר ליטול מהן עץ להכניסו בתוך הבשר כמין שפוד לצלות בו הצלי ורב ששת שרי.
ברטיבא כולי עלמא לא פליגי דאסיר דכמוקצה דמי כי פליגי ביבישא מאן דאסר אמר לך לא ניתנו עצים אלא להסקה ומאן דשרי אמר לך מה לי לצלות בו ומה לי לצלות בגחלתו והלכתא יבישא שרי רטיבא אסיר דרש רבא אשה לא תכנס לבית העצים ליטול מהן אוד ואוד שנשבר אסור להסיקו ביו"ט לפי שמסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים:

מתני' רבי אליעזר אומר נוטל אדם קיסם מלפניו לחצות בו את שיניו ומגבב מן החצר ומדליק שכל מה שבחצר מוכן הוא וחכ"א מגבב מלפניו ומדליק:

גמ' (דף לג:) תניא ר"א אומר נוטל אדם קיסם מלפניו לחצות בו את שיניו וחכ"א לא יטול אלא מן האבוס של בהמה ושוין שלא יקטמנו קטמו לחצות בו את שיניו ולפתוח בו את הדלת בשוגג בשבת חייב חטאת במזיד ביו"ט סופג את הארבעים דברי ר"א וחכ"א אחד שבת ואחד יו"ט אינו אלא משום שבות

דף יט.

א"ר יהודה אוכלי בהמה אין בהם משום תיקון כלי כלומר מותר ליטול מהם קיסם לחצות בו את שיניו וכן הלכתא ומותר לטלטל עצי בשמים להריח בהן ולהניף בהן לחולה ומוללו להריח בו וקוטמו להריח בו אחד קשין ואחד רכין דל"ש מהא דתנן (שבת קמו.) שובר אדם את החבית לאכול ממנה גרוגרות ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי ועוד דהא [12]רבה בר רב אדא ורבין בר [רב] אדא אמרי כי הוינן בי רב יהודה הוה מפשח ויהיב לן אלואתא אלואתא ואע"ג דחזיין לקתתא דנרגי וחציני:

מתני' אין מוציאין את האור לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן העפר ולא מן המים אין מלבנין הרעפים לצלות עליהם (דף לד.) ועוד א"ר אליעזר עומד אדם על המוקצה ערב שבת בשביעית ואומר מכאן אני אוכל למחר וחכמים אומרים עד שירשום ויאמר מכאן עד כאן:

[12] בגמ' ובק"ד הגי' רבא

גמ' ת"ר התנור והכירים חדשים הרי הן ככל הכלים וניטלין בחצר אבל אין סכין אותן שמן ואין טשין אותן במטלית ואין מפיגין אותן בצונן כדי לחסמן ואם בשביל לאפות מותר:

דף יט:

תנו רבנן מולגין את הראש ואת הרגלים ומהבהבין אותן באור אבל אין טופלין אותן לא בסיד ולא בחרסית ולא באדמה ואין גוזזין אותן במספרים ואין גוזזין את הירק במספורת שלו אבל מתקנין את הקונדס ואת העכביות ומסיקין ואופין בפורני ומחממין חמין באנטיכי ואין אופין בפורני חדשה גזרה שמא תפחת:

ת"ר אין נופחין במפוח ביו"ט אבל נופחין בשפופרת ואין מתקנין את השפוד ואין מחדדין אותו:

ת"ר אין פוצעין את הקנה לצלות בו מליח אבל פוצעין את האגוז במטלית ואין חוששין שמא תקרע:

סליקו להו המביא

משילין פירות (דף לה:) דרך ארובה ביום טוב אבל לא בשבת ומכסין את הפירות בכלים מפני הדלף וכן כדי יין וכדי שמן ונותנין כלי תחת הדלף בשבת:

גמ' משילין פירות דרך ארובה (דף לו.) אמר רב נחמן לא שנו אלא באותו הגג אבל מגג לגג לא תנא[13] לא ישיטם מגג לגג אפילו גגותיהן שוין תאנא לא ישלשלם בחבל בחלונות ולא יורידם בסולמות:

ומכסין את הפירות וכו': אמר עולא אפילו אוירא דליבני ורבי יצחק אמר פירות הראויין ואזדא רבי יצחק לטעמיה דאמר רבי יצחק אין כלי ניטל

דף כ.

אלא לדבר הניטל בשבת וכבר ביררנו במסכת שבת שאק הלכה כרבי יצחק:

(דף לו:) ונותנין כלי תחת הדלף בשבת:

תאנא ואם נתמלא הכלי שופך ושונה ואינו נמנע:

בי רחייא דאביי דלוף אתא לקמיה דרבה אמר ליה זיל עייליה לפורייך להתם כי היכי דליהוי כגרף של רעי ואפקי' אמר ליה וכי עושין גרף של רעי לכתחלה אדהכי והכי נפל בי רחייא דאביי אמר תיתי לי דעברי אדמר:

[13] בס"י אין מטלטלין וכ"ה בגמ'

אמר שמואל גרף של רעי ועביט של מימי רגלים מותר להוציאן לאשפה תניא נמי הכי גרף של רעי ועביט של מימי רגלים מותר להוציאן לאשפה וכשהוא מחזירו נותן לתוכו מים ומחזירו וכי היכי דשרי לאפוקיה לרעי אגב מנא הכי נמי שרי לאפוקיה בעיניה דהא ההיא עכברתא דאשתכח באספרמקיא דרב אשי ואמר להו נקטוה בצוציתיה ואפקוה ולא מיבעיא ביו"ט דשרי לטלטולי אלא אפילו בשבת נמי שרי כדגרסינן בפרק כל כתבי הקדש (שבת דף קכא:) הלכה מפין קערה על גבי נר וכו':

מתני' כל שחייבין עליו משום שבות ומשום רשות ומשום מצוה בשבת חייבין עליו ביו"ט ואלו הן משום שבות לא עולין באילן ולא רוכבין על גבי בהמה ולא שטין על פני המים ולא מספקין ולא מטפחין ולא מרקדין ואלו הן משום רשות לא דנין ולא מקדשין ולא חולצין ולא מיבמין אלו הן משום מצוה לא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימים ולא מגביהין תרומות ומעשרות כל אלו ביו"ט אמרו ק"ו בשבת ואין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד:

גמ' לא עולין באילן גזירה שמא יתלוש:

ולא רוכבין על גבי בהמה גזירה שמא יחתוך זמורה להנהיגה:

ולא שטין על פני המים. גזירה שמא יעשה חבית של שייטין:

ולא מספקין ולא מרקדין ולא מטפחין גזירה שמא יתקן כלי שיר:

ירושלמי ולא מספקין ספוק הבא מחמתו כדכתיב (במדבר כ"ד:י') ויחר אף בלק אל בלעם ויספוק את כפיו ולא מטפחין טפוח שהוא לרצונו ר' יונה וחברי' [חבריה] אמרן בין הכי ובין הכי אסור ר' יונה אמר אחורי ידיהון שרי דהוה אמר אית סבי' ביומי והוו מטפחין אחורי ידיהון בשבתא בהלוליה דר"ש בר' הוו מטפחין אחורי ידיהון בשבתא עבר ר"מ ושמע קליהון אמר רבותינו הותרה שבת שמע ר' קליה אמר מי הוא זה שבא לרדותינו בתוך ביתינו שמע רבי מאיר קליה דרבי וערק נפקין פרייה בתריה מפרי אפרח רוחא פוקליה מעל קדליה דר"מ אודיק רבי מן כוותא וחמא קדליה דר"מ מאחורי א"ר לא זכיתי לתורה אלא על דחמית קדליה דר"מ מן אחוריו:

לא דנין ולא מקדשין ולא חולצין ולא

דף כ:

מיבמין וכולהו (דף לז.) גזירה שמא יכתוב:

לא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין גזירה משום מקח וממכר:

ולא מגביהין תרומות ומעשרות ואפילו ליתנם לכהן בו ביום וה"מ דטבילי מאיתמול אבל פירי דטבילי האידנא כגון עיסה לאפרושי מינה חלה מפרשינן ויהבינן לכהן:
ירושלמי וכולן שעשו בין אנוסין בין שוגגין בין מזידין בין מוטעין מה שעשו עשוי בשבת ואצ"ל ביו"ט ושמע מינה דמאן דעבר ואקני בשבת מקרקעי או מטלטלי הקנאתו הקנאה:
ואין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד ורמינהי משילין פירות דרך ארובה ביו"ט אבל לא בשבת אמר רב פפא לא קשיא הא ב"ה הא ב"ש דתנן (מכילתין דף יב:) ב"ש אומרים אין מוציאין לא את הקטן ולא את הלולב ולא את ס"ת לרה"ר וב"ה מתירין:
מתני' הבהמה הכלים כרגלי הבעלים המוסר בהמה לבנו או לרועה הרי אלו כרגליו כלים המיוחדים לאחד מן האחין שבבית הרי הן כרגליו ושאין מיוחדין למקום שכולן הולכין:
גמ' המוסר בהמתו לבנו או לרועה וכו' אוקימנא (דף לז:) בשני רועים דלא קנה אחד מהן ולפיכך הרי אילו כרגליו אבל אם מסרה לרועה אחד הרי היא כרגלי הרועה ואפילו לא מסרה לו אלא ביו"ט הרי היא כרגלי הרועה:
ת"ר שנים ששאלו חלוק אחד זה לילך בו שחרית לבהמ"ד וזה ליכנס בו ערבית לבה"כ זה עירב עליו לצפון וזה עירב עליו לדרום זה שעירב עליו לצפון מהלך לצפון כרגלי מי שעירב עליו לדרום וזה שעירב עליו לדרום מהלך לדרום כרגלי מי שעירב עליו לצפון ואם מיצעו עליו את התחום הרי זה לא יזיזוהו ממקומו.
פי' כל אדם ששבת במקום יש לו אלפים אמה לכל רוח ואם נתן את עירובו בסוף אלפים אמה למזרח יש לו להלוך עוד ממקום עירובו למזרח אלפים אמה והן האלפים אמה שהיו לו במערב כשנתן את עירובו לסוף אלפים אמה למזרח העתיק את האלפים אמה שהיה לו במערב לרוח המזרח ונאסר להלך לרוח המערב אפילו אמה אחת ואם נתן עירובו בסוף אלף אמה למזרח ממקום שביתתו נמצא שהעתיק אלף אמה למזרח מן האלפים שיש לו ברוח המערב ונשאר לו במערב אלף אמה ונמצא מהלך לרוח המזרח שלשת אלפים אמה ולרוח המערב אלף אמה
עכשיו אם שאלו שנים חלוק אחד זה לילך בו שחרית לבית המדרש לרוח מזרח וזה לילך בו ערבית לבית הכנסת לרוח מערב או שהיה בית המדרש בצפון ובית הכנסת בדרום ונתן האחד שהוא צריך לילך לצפון את עירובו בסוף אלף אמה בצפון הרי נשאר לו אלף אמה בדרום ואין לו להלך לדרום אלא אותם אלף אמה בלבד וכיון שזה החלוק קנה שביתה כרגלי זה שעירב עליו לצפון אף על פי שחבירו עירב בסוף אלף אמה לדרום יש לו להלך בדרום שלשת אלפים אמה אין לו רשות להלך בזה החלוק לדרום אלא עד

אלף אמה בלבד שהוא כרגלי מי שעירב עליו לצפון וכן זה שעירב לצפון כיון שחבירו עירב לדרום בסוף אלף אמה ולא נשאר לו בצפון אלא אלף אמה בלבד אף על פי שיש לזה שעירב לצפון להלך לצפון שלשת אלפים אמה אין לו ללילך בזה החלוק לצפון חוץ מאלף אמה בלבד שהיא כרגלי מי שעירב עליו לדרום
וזהו פי' זה שעירב עליו לצפון מהלך לצפון כרגלי מי שעירב עליו לדרום וזה שעירב עליו לדרום מהלך לדרום כרגלי מי שעירב לצפון ואם מיצעו עליו את התחום הרי זה לא יזיזוהו ממקומו כלו' אם כל אחד מהן נתן את עירובו בסוף אלפים אמה נמצא מי שעירב לצפון אין לו להלך בדרום אפי' אמה אחת ומי שעירב לדרום אין לו להלך בצפון אפילו אמה אחת וכיון שהחלוק קנה שביתה כרגלי שניהם הרי זה לא יזיזוהו ממקומו:
איתמר שנים שלקחו חבית ובהמה בשותפות אמר רב חבית מותרת ובהמה אסורה ושמואל אמר אפי' חבית אסורה.
רב אמר חבית מותרת קסבר יש ברירה ובהמה אסורה משום

דף כא.

דקא ינקי תחומין מהדדי כלומר כיון שהבהמה יונקין איבריה זה מזה נמצאו תחומין שלה כאילו הן מעורבין זה בזה ולא יתכן בהן ברירה ושמואל אמר אפי' חבית אסורה קסבר אין ברירה ואמרי' מאי הוי עלה ר' יוחנן אמר אין ברירה רבי הושעיא אמר יש ברירה ואסיקנא דרבי הושעיא כי (דף לח.) אית ליה ברירה בדרבנן אבל בדאורייתא לית ליה ברירה ואיפסקא הלכתא בהדיא כרבי הושעיא דסבר בדרבנן יש ברירה וקם ליה רב ורבי הושעיא בחדא שיטתא ושמואל ורבי יוחנן בחדא שיטתא וכיון דקאי רבי הושעיא דהלכתא כותיה בהדי רב שמעי' דהלכתא כותיה דרב:
אמר שמואל שור של פטם הרי הוא כרגלי כל אדם ושל רועה הרי הוא כרגלי כל אנשי אותה העיר:
מתני' (דף לז.) השואל כלי מחברו מעיו"ט הרי הוא כרגלי השואל ביו"ט כרגלי המשאיל אשה ששאלה מחברתה תבלין ומים ומלח לעיסתה הרי אלו כרגלי שתיהן ור' יהודה פוטר במים מפני שאין בהן ממש:
(דף לט.) הגחלת כרגלי הבעלים והשלהבת בכל מקום הגחלת של הקדש מועלין בה והשלהבת לא נהנין ולא מועלין:

גמ' (דף לח.) מערב יום טוב הרי הוא כרגלי השואל פשיטא לא צריכא שלא מסר לו אלא ביום טוב מסייע ליה לרבי יוחנן דא"ר יוחנן השואל כלי מחברו מעיו"ט אע"פ שלא נתנו לו אלא ביו"ט הרי הוא כרגלי השואל:
ביו"ט כרגלי המשאיל: ואע"ג דרגיל דשאיל מיניה מימר אמר דילמא משכח אחרינא ושאיל מיניה:

דף כא:

מתני' (דף לט.) בור של יחיד כרגלי היחיד ושל אותה העיר כרגלי אנשי אותה העיר ושל עולי בבל כרגלי הממלא (שם ע"ב) מי שהיו פירותיו בעיר אחרת ועירבו בני אותה העיר לבא אצלו לא יביאו לו מפירותיו ואם עירב הוא הרי פירותיו כמוהו.
(דף מ.) מי שזימן אצלו אורחים לא יוליכו בידם מנות אא"כ זכה להן [ע"י] אחר במנותיהן מעיו"ט.
אין משקין ושוחטין את המדבריות אבל משקין ושוחטין את הבייתות ואלו הן בייתות הלנות בעיר והמדבריות הלנות באפר:
גמ' ל"ל למימר משקין ושוחטין מילתא אגב אורחיה קא משמע לן דלשקי איניש והדר לשחוט משום סירכא דאי איכא סירכא משתמטא:
ת"ר אלו הן מדבריות ואלו הן בייתות מדבריות שיוצאות בפסח ורועות ונכנסות ברביעה בייתות שיוצאות ורועות חוץ לתחום ובאות ולנות בתוך התחום רבי אומר אלו ואלו בייתות הן ואלו הן מדבריות כל שיוצאות ורועות באפר ואין נכנסות ביישוב לא בימות החמה ולא בימות הגשמים:

דף כב.

אשכחן לרבוותא דפסקי בהא מילתא לקולא ואמרי דסבירא לן כר"ש דלית ליה מוקצה וכדאמר רב נחמן (שבת יט:) עז לחלבה ורחל לגיזתה ותרנגולת לביצתה ותורא דרדיא ותמרי דעיסקא פלוגתא דרבי יהודה ורבי שמעון דר' יהודה אסר ורבי שמעון שרי וקאמרינן דהלכתא כרבי שמעון ואנן לא סבירא לן הכי דכי איתמר הלכה כר"ש לענין שבת איתמר והא דאמר רב נחמן עז לחלבה ורחל לגיזתה כו' לא קפסיק רב נחמן הלכה כחד מינייהו אלא הכי קאמר פלוגתא דר' יהודה ור"ש וכיון דקי"ל דבשבת סבירא לן כר"ש דלית ליה מוקצה וביו"ט כרבי יהודה ממילא שמעינן דה"מ דאינון עז לחלבה

ורחל לגיזתה וכו' דכולהו ביום טוב אסירי ומילי דחזי מנהון למיכל מינה בשבת כגון תמרי דעיסקא שרי למיכל מינה בשבת

ועוד דרב נחמן דאמר הכי אשכחן דסבירא ליה דהלכה ביו"ט כר' יהודה דאית ליה מוקצה דאמרי' בהא מסכת בריש פירקא קמא (דף ב.) במאי עסקינן אילימא בתרנגולת העומדת לאכילה מאי טעמייהו דב"ה אוכלא דאיפרת הוא ואלא בתרנגולת העומרת לגדל ביצים מאי טעמייהו דבית שמאי מוקצה הוא ופריק רב נחמן לעולם בתרנגולת העומדת לגדל ביצים ודאית ליה מוקצה אית ליה נולד ודלית ליה מוקצה לית ליה נולד ובית שמאי כר"ש ובית הלל כרבי יהודה ומקשינן ומי אמר רב נחמן הכי והא תנן בית [שמאי] אומרים מעבירים מעל השולחן קליפין ועצמות ובית הלל אומרים מסלק את הטבלא כולה ומנערה ואמר רב נחמן אנו אין לנו אלא בית שמאי כר' יהודה וב"ה כר"ש ופרקינן אמר לך רב נחמן גבי שבת דסתם לן תנא כרבי שמעון דתנן מחתכין את הדלועין לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים מוקים להו לב"ה כר"ש גבי יום טוב דסתם לן תנא כרבי יהודה דתנן אין מבקעין עצים מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה ביו"ט מוקים להו לב"ה כרבי יהודה וכיון דאשכחן לרב נחמן דסבירא ליה ביו"ט כר' יהודה ממילא שמעינן דעז לחלבה ורחל לגיזתה וכו' כולהו לרב נחמן ביום טוב אסירי

ומשקלא וטריא דגמרא נמי שמעינן דהלכה כרבי יהודה ביו"ט דקאמרי' ואלא בתרנגולת העומדת לגדל בצים מאי טעמייהו דב"ש מוקצה הוא כלומר דבר ידוע הוא כי המוקצה אסור ועוד אמרינן לקמן (לעיל דף ד.) תניא אחרים אומרים ר' אליעזר אומר ביצה תאכל היא ואמה במאי עסקינן אילימא בתרנגולת העומדת לאכילה פשיטא היא ואמה שריא ואלא בתרנגולת העומדת לגדל ביצים היא ואמה אסירא דאלמא הכין היא הלכתא ולעניין בייתות ומדבריות נמי הכי סבירא לן כסתם מתניתין וכדפרש תנא קמא דברייתא דאמר אלו הן מדבריות כל שיוצאות בפסח ורועות ונכנסות ברביעה בייתות שיוצאות ורועות חוץ לתחום ובאות ולנות בתוך התחום ורבי דאמר אלו ואלו בייתות הן לית הלכתא כוותיה דלא קי"ל דהלכתא כרבי אלא לגבי יחיד אבל לגבי רבים לא והוו להו מדבריות דאינן באות ולנות בתוך התחום מוקצות דלאו דעתיה עלייהו דהא אינן באות בתוך התחום:

סליקא להו פרק משילין וסליקא לה מסכת יום טוב